

Hoe polarisatie mensenrechten beïnvloedt

Een reflectie

Naima Charkaoui

SoCiuS Trefdag, 17 november 2022

Containerbegrip met uiteenlopende ladingen

- Begripsverwarring
- Impact op mensenrechten verschillend naargelang invulling
- Ook gratis gebruik van term houdt risico's in voor mensenrechten

Polarisatie: welke (tegen)polen?

◆ 'Mannen versus vrouwen'?

OF: feministen versus antifeministen?

◆ 'moslims versus niet-moslims'?

OF: gelijke rechten versus islamofobie?

Framing van
tegenpolen ≠
neutraal maar
onderdeel van
polarisatie

→ Extremistische framing > sociale polarisatie

→ Emancipatorische framing > politiek conflict / polarisatie

Impact op mensenrechten?

Polarisatie als: verruwing van publiek debat

Wat:

- Op m/v spelen in plaats van op bal
 - Grove taal, schelden
 - Intimidatie, bedreigingen
- = HOE van het debat

Impact op mensenrechten:

- (Verbaal) geweld → recht op bescherming integriteit
- Vrouwen en minderheden extra gevisieerd → discriminatie
- Zelfcensuur en zelf-cancelling → recht op vrije meningsuiting
- Kwaliteit publiek debat → recht op informatie, kwaliteit democratie

Polarisatie als: debat van extremen

Wat:

- Debat van voor of tegen, niets ertussen
 - Extremen nemen / krijgen meer het woord
 - Nuance wordt genegeerd: niet aan bod of herleid tot uitersten
 - In publiek, semi-publiek en/of privé debat
- = INHOUD
van het debat

Impact op mensenrechten:

- Genuanceerde stemmen haken af → recht op vrije meningsuiting
- Kwaliteit publiek debat → recht op informatie, kwaliteit democratie

Polarisatie als: vijanddenken

Wat:

- Sociale groepen tegen elkaar opzetten
 - Vaak identitair (lgbtqi+haat, jodenhaat...)
 - Vaak eenrichtingsverkeer (zondebok)
 - Maatschappelijk fenomeen gestuwd door publiek debat, politiek...
- Cf. polarisatie als verruwing debat, haatspraak, intimidatie; 'voor of tegen ons'
- Gaat vaak samen met / leidt tot fysiek geweld
(vb. homofoob geweld, racistisch geweld, tegen asielzoekers)

= kloof in
SAMENLEVING

Polarisatie als: vijanddenken

Impact op mensenrechten:

- Zet aan tot discriminatie, vooral van minderheden
 - privésfeer + institutioneel
- Zet aan tot geweld, vooral tegen minderheden
- Ondergraaft maatschappelijk weefsel en democratie (vb. Big Steal VS)
- + alle eerder genoemde...

Polarisatie als: gratuite problematisering

Je zou beter zwijgen over
het hoofddoekenverbod,
daarmee werk je alleen de
polarisatie in de hand.

(uit een gesprek)

Polarisatie als: gratuite problematisering

Niet-racist zijn is niet voldoende, dan ga je met de stroom mee. Je moet het waarmaken door antiracist te zijn.

@naima_charkaoui

Concreet voor mij? Vanaf maandag stap ik terug de leraarskamer binnen en doe ik mijn mond open als ik een racistische uitspraak hoor.

Maar laten we vooral niet polariseren... 🤔.

Je geeft je motivatie om in de leraarskamer op te treden tegen racisme, applaus, lead by example. De quote van mevrouw Charkaoui boven datzelfde bericht vind ik dan weer overbodig polariserend.

Polarisatie als: gratuite problematisering

‘De MeToo-beweging is waardevol’, zei John Maes, de advocaat van Bart De Pauw donderdagavond in Terzake. ‘Maar de vraag is of je voor gedrag dat de MeToo-beweging aan de kaak stelt, altijd naar de strafrechter moet stappen. Moet je dat criminaliseren? **Bij een strafrechter zal je geen oplossingen vinden, je gaat alleen maar polariseren.** De rechtbank is niet de plaats om principes hard te maken’, zei Maes.

(De Standaard, 27 november 2021)

Polarisatie als: gratuite problematisering

Wat:

- Elke principiële / ‘radicale’ / ‘storende’ mening = polarisatie
- Verzet tegen bestaande norm = polarisatie
- Uitersten in debat a priori geproblematiseerd (= ‘extreem’)
- Uitersten in debat moreel gelijk
(vb. ‘woke = S&V’; zondebok gelijk aan hater)
- Elk tegengesteld / hevig debat = polarisatie (vb. zwarte pietendebat)
- Waarheid ‘ligt altijd in midden’

Polarisatie als: gratuite problematisering

Vooral gericht tegen minderheden, bijvoorbeeld:

- ◆ ‘Boze allochtonen’ met ‘extremistische standpunten’ / ‘Zwijg allochtoon’
- ◆ Haatgeweld als ‘logisch gevolg’ (want gelijkwaardige tegenpool) van ‘onredelijke’ eisen van groep
- ◆ Het midden opzoeken door mee te gaan in vooroordelen
(‘Marokkaanse ouders zijn inderdaad minder betrokken op onderwijs, maar dat komt door de taal’)
- ◆ Impliciet meegaan in ingebeeld idee dat samenleving zonder diversiteit harmonisch was (diversiteit = polarisering = probleem)

Polarisatie als: gratuite problematisering

Impact op mensenrechten:

- ◇ Legitieme eisen (vaak van minderheden) verdacht gemaakt / af te zwakken → bescherming ongelijk / discriminerend status quo
- ◇ Versterkt discriminerende en racistische denkbeelden

→ MACHT: wie bepaalt welk standpunt, discours polariserend is?

Dank voor uw aandacht!

Naima Charkaoui

naimachark@gmail.com

@CharkaouiNaima

naima_charkaoui

Facebookpagina

‘Racisme: over wonden en veerkracht’

